

TỌA ĐÀM NHÂN SINH HẠNH PHÚC

(Giảng Giải Đề Tử Quy)

Tập 26

Giám định: Lão pháp sư Tịnh Không

Chủ giảng: Thầy Thái Lễ Húc

Địa điểm: Học hội Tịnh tông Đài Nam, Đài Loan

Thời gian: 15/02/2005 - 23/02/2005

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lưu

Xin chào mọi người! Học tập quý ở chỗ có thể bền chí, cho nên chúng ta nói phương pháp học tập là ở “thâm nhập một môn, huân tu lâu dài”, cho nên huân tập tương đối quan trọng. Tôi nhìn thấy khí sắc của mọi người đều rất tốt, chứng tỏ thang thuốc Đông y này uống rất tốt, sáng tối đều đọc một lần Đề Tử Quy. Khi bạn đã học rất thuộc, những câu kinh văn nào được nhắc đến trong khóa học của chúng ta thì bạn có thể sẽ bỗng nhiên thông suốt, vì vậy việc học thuộc lòng vẫn là rất quan trọng.

Buổi học hồi sáng chúng ta đã học đến “*nơi tranh cãi, tuyệt chó gân; chuyện tà xấu, tuyệt chó hời*”. Chúng ta cũng phân tích, con trẻ sẽ kết giao với bạn bè xấu, sẽ đến những nơi có hoàn cảnh không tốt, căn nguyên vẫn là do chúng không biết phán đoán được đúng sai, thiện ác. Nếu như muốn giải quyết tận gốc, tất nhiên phải cấm vững gốc rễ đức hạnh cho chúng ngay từ nhỏ, tự nhiên chúng sẽ không tiếp xúc với bạn bè xấu, sẽ không đi tiếp xúc những nơi có hoàn cảnh hỗn loạn. Có một vị thầy giáo thường dẫn theo con của mình đi trên đường, đưa bé mới một, hai tuổi. Mỗi lần đi qua một vài chỗ ăn chơi, những chỗ chơi điện tử, anh đều nói với con trai mình: “Những chỗ như vậy sẽ làm con người ô nhiễm, sẽ làm cho con người ta học những điều xấu. Do đó, những nơi như vậy tuyệt đối không được vào.” Vì từ nhỏ đã được dạy, nên khi trưởng thành, những nơi như vậy, em ấy đi ngang qua ngay cả nhìn cũng không muốn nhìn, đây gọi là cái gì vào trước thì làm chủ. Cho nên giáo dục thật sự phải là “ngăn chặn từ lúc chưa phát sinh”, nhất định phải ngăn chặn từ khi chúng còn chưa hình thành, còn chưa bị ô nhiễm [bởi thói xấu]. Khi chúng đã hình thành những thói quen đó rồi thì rất khó sửa đổi lại, đây gọi là phương pháp phòng ngừa. Vì vậy, sự nhạy bén về giáo dục của phụ huynh càng cao, thì mới có thể nắm được kỹ xảo phòng ngừa.

Đúng lúc chúng tôi ở Thâm Quyển, có mấy đứa trẻ khoảng sáu, bảy tuổi cùng nhau học tập kinh điển. Có một buổi tối, giáo viên hỏi các em: “Thế nào là

tâm tốt? Thế nào là tâm xấu? Thế nào là thiện? Thế nào là ác?” Sáu đứa trẻ đó đã trả lời những đáp án dưới đây, tôi đọc cho các bạn nghe thử xem. Những đứa trẻ sau khi đã học kinh điển được một, hai năm thì năng lực phán đoán và tâm của các em như thế nào? Trước tiên, nói tâm tốt. Học sinh thứ nhất nói: “Món đồ mà mình muốn nhưng người khác cũng muốn thì nên nhường cho người khác.” Đây là thái độ lễ nhường. Học sinh thứ hai nói: “Hiếu thuận cha mẹ, lên lớp học chuyên tâm, cung kính với người khác là tâm tốt.” Hiếu và kính là đại căn đại bản của đức hạnh một người.

Khi tôi dạy học sinh, tiết học đầu tiên tôi nói với các em, tôi vẽ một bức tranh rồi hỏi các em: “Các em nhỏ, đây là cái gì?” “Phần nhỏ nhỏ nhô lên trên này”, tôi nói với học sinh: “Đây gọi là núi băng, một góc của núi băng. Một góc của núi băng này chiếm bao nhiêu phần trăm của núi băng? Chỉ chiếm 5% núi băng.” Cho nên tôi hỏi chúng: “Các em từng nhìn thấy núi băng chưa? Có từng thấy chưa? Có. Núi băng mà các em thấy là núi băng như thế nào? Một góc. Toàn bộ núi băng ở đâu? 95% núi băng ở đâu?” “95% núi băng ở dưới biển chưa được phát hiện. Vì vậy, tiềm lực của con người giống như núi băng vậy, đa phần đều bị mai một. Vậy thì làm sao để khai mở 95% này? Hôm nay thầy tặng các em hai chiếc chìa khóa để mở nó. Là hai chiếc chìa khóa nào? Chìa thứ nhất là ‘hiếu thuận’, chìa thứ hai là ‘lễ phép’”. Bản chất thực sự của lễ phép chính là tâm cung kính. Vì vậy, tôi nói với các em: “Các em xem, vua Thuấn thời xưa, bởi vì ông ấy hiếu thuận nên trí tuệ rất cao. Không chỉ trí tuệ rất cao, mà bởi vì đức hạnh và trí tuệ của ông nên được người dân cả nước yêu mến, tôn sùng và noi theo”, cho nên các em xem, tiềm lực của ông ấy có thể phát huy vô cùng tốt. Thứ hai là lễ phép, cung kính. Tôi nói với các em nhỏ: “Bởi vì thầy rất lễ phép nên đã quen biết chú Lư, vì vậy mới học được rất nhiều trí tuệ và kinh nghiệm của chú Lư, khiến năng lực của bản thân mình có thể được khai mở ra.”

Tiết học đó giảng xong, các em sẽ có thay đổi gì? Hiện nay ngay cả bọn trẻ cũng rất thực tế. Cho nên kể từ ngày hôm đó, khi nhìn thấy thầy cô giáo hoặc nhìn thấy những phụ huynh khác thì các em đều cúi người chào hỏi. Thưa các bạn, dạy người làm thiện chó dạy quá cao, bạn không nên nói họ quá thực dụng, như vậy thì không chân thành. Không đâu! Chỉ cần họ chịu cúi chào thì cúi đến sau, từ bên ngoài sẽ nội hóa vào bên trong. Rất nhiều người đều nói, có một số người làm việc thiện đều mong muốn có quả báo tốt. Tôi nói: “Muốn có quả báo tốt thì có gì không tốt chứ? Ít nhất hành động họ làm ra cũng giúp ích cho người khác, người khác cũng sẽ ‘thấy việc thiện, muốn sao cho bằng’. Khi họ duy trì tiếp tục

làm điều thiện, lúc đầu là làm có mục đích, nhưng sau này họ càng nhìn càng thấy nhiều người rất đáng thương, dần dần sự thiện lương vốn có của họ tự nhiên sẽ khơi gợi ra. Nếu chúng ta chỉ đứng ở bên cạnh nói: “Người này làm thiện là có mong cầu, người kia cũng như vậy.” Chúng ta chỉ nhìn người khác, còn bản thân chúng ta thì đứng yên tại chỗ bất động, như vậy chúng ta có tư cách gì mà phê bình người ta? Vì vậy, khi người khác đã làm điều thiện, cho dù họ có mong cầu hay không thì chúng ta đều nên tùy hỷ tán thán, tùy hỷ công đức. Như vậy thì càng ngày họ càng nhận được sự cổ vũ, tự nhiên sẽ càng làm càng chân thành, càng hoan hỷ. Vì vậy, tôi đã tặng cho các em nhỏ hai chiếc chìa khóa này.

Khi nào thì có thể [dùng hai chìa khóa này để] mở? Hai chiếc chìa khóa này không giới hạn tuổi tác, 80 tuổi cũng được. Cho nên khi tôi diễn giảng ở Hàng Châu, có một vị trưởng bối 70 tuổi, sau đó tôi giảng đến ngày thứ tư, đột nhiên trong lúc nghỉ giải lao thì ông ấy đến nói với tôi một câu: “Thầy Thái à, 70 tuổi mà tôi mới được học bài học đầu tiên của đời người”, [bài học] hiểu đạo! Nhưng có bắt đầu thì sẽ không quá muộn. Khổng phu tử nói “sáng nghe đạo, tối chết cam lòng”, chỉ cần hiểu rõ đạo lý, thực sự làm theo thì đời này nhất định không trôi qua uổng phí.

Ngoài ra, lúc diễn giảng ở Thượng Hải, ngày thứ nhất chúng tôi vừa giảng xong phần Nhập Tắc Hiếu (ở nhà phải hiếu), có một vị trưởng bối 60 tuổi dẫn theo con trai đến nghe. Sau khi giảng xong ngày thứ nhất, trước khi ăn cơm, ông rất xúc động đến bên bàn ăn của giáo viên chúng tôi. Ông ấy nói rằng cuối cùng ông đã biết được tại sao ông tu thân, tu hành hơn mười năm mà cảm thấy không nâng cao lên được. Dù học như thế nào ông vẫn cảm thấy tâm mình chưa đủ chân thành, chưa đủ cung kính, vẫn mãi không tìm ra được nguyên nhân. Sau khi nghe xong Nhập Tắc Hiếu, ông bỗng nhiên tỉnh ngộ, hóa ra ông ấy chưa xây xong tầng thứ nhất, mà trực tiếp xây tầng thứ ba. Có thể người khác khuyên ông: “Ông hãy đi xuống xây tầng một trước đi.” Nhưng có thể chúng ta lại nói: “Tôi đã ở tầng thứ ba rồi, sao còn gọi tôi xuống?” Thực ra khi chúng ta đang ở tầng thứ ba, là dùng hai cây sào để chống đỡ, thực sự là đứng ở tầng ba, nhưng bất cứ lúc nào đều có thể thế nào? Vì vậy người khác có lòng tốt nói: “Nào, xuống đây đi!” Nhưng ông còn nói: “Trình độ của anh kém hơn tôi mà còn gọi tôi xuống.” Cho nên khi ông đã hiểu được hóa ra nền tảng rất quan trọng, hóa ra tại sao mình lại lắc la lắc lư, cuối cùng đã tìm ra nguyên nhân. Con người lý đắc thì tâm mới an, về sau thì mỗi bước đi của ông mới có thể vững chắc được.

Chúng ta vừa thấy em học sinh này nhắc đến hiếu thuận cha mẹ, lên lớp học chuyên tâm, cung kính với người khác. Là tâm tốt thì em đã nuôi dưỡng nền tảng của đức hạnh, hiếu và kính. Em tiếp theo nói: “Tâm làm được Đệ Tử Quy là tâm tốt.” Một em khác nói: “Làm được Hiếu Kinh từ chương thứ nhất đến chương thứ mười tám, sau đó nghe lời thầy giáo làm được Thường Lễ Cử Yếu là tâm tốt.” Ngay cả Thường Lễ Cử Yếu mà các em cũng đều học thuộc lòng. Có một bạn nhỏ đến nhà tìm bạn, nhưng sau khi tới tìm thì đúng lúc người bạn này không có ở nhà. Em ấy tự mình gấp con hạc giấy để ngay cửa ra vào của người bạn, ý muốn nói với người bạn ấy là em ấy đã đến. Vì vậy, chúng ta không nên xem thường khả năng vận dụng linh hoạt của trẻ em. Những điều chúng học được, chúng đều có thể áp dụng vào trong cuộc sống. Em tiếp theo nói: “Tâm trí tuệ là tâm tốt.” Tiếp theo, “tâm làm việc tốt là tâm tốt”. Tiếp theo, “không cần đôn đốc mà đi làm là tâm tốt”. Thưa các bạn, những tâm cảnh này đã đạt đến biết tự mình quán chiếu xem tâm của mình là thật hay giả. Tiếp theo nói: “Biết đó là việc tốt liền đi làm là tâm tốt”, đây là tâm tốt. Em tiếp theo nói: “Tâm hiếu được đạo lý là tâm tốt.”

Tiếp theo chúng ta xem tâm xấu, trẻ em hiểu tâm xấu là tâm như thế nào? Em thứ nhất nói: “Tâm không giúp đỡ người khác là tâm xấu”; tiếp theo, “tâm lừa dối người khác, lãng phí, ví dụ như điện nước, lãng phí sanh mạng, lãng phí đồ vật, lãng phí cuộc đời, lãng phí thời gian, đây đều là tâm lãng phí, là tâm xấu”. Từ câu trả lời của em học sinh này, chúng ta cũng có thể hiểu được em ấy học môn nào rất tốt? Học Đệ Tử Quy rất tốt. Từ thời gian, cuộc đời, sanh mạng đều có thể nhìn thấy được. Tiếp theo: “Sỉ nhục người khác là tâm xấu.” Em tiếp theo nói: “Đùa giỡn thái quá là tâm xấu”, trong đó còn mở ngoặc nói “họa từ miệng ra”. Các em đã bắt đầu quán chiếu khi chung sống với người khác trong cuộc sống, quán chiếu tâm, quán chiếu xem sẽ có hậu quả gì. Em tiếp theo nói: “Tâm oán hận người khác là tâm xấu.” Tiếp theo: “Tâm vì bản thân mình, không vì người khác là tâm xấu. Người khác đối với họ tốt, họ đối với người khác không tốt là người không biết báo ân, vong ân phụ nghĩa.” Chúng tôi chép lại nguyên văn của các em, không thêm bớt chữ nào. Tiếp theo: “Tâm mang hận thù là tâm xấu”, vì “ân phải báo, oán phải quên”. Tiếp theo: “Tâm keo kiệt bủn xỉn, tâm vạch trần khuyết điểm của người khác, tâm khẳng khái giữ sai lầm là tâm xấu.” Nói về tâm keo kiệt, Đệ Tử Quy có dạy “mình có tài, chớ ích kỷ”. Em tiếp theo nói: “Tâm hại người khác, không có tâm thương yêu là tâm xấu.” Tiếp theo: “Không có tâm từ bi, biết nên làm việc tốt mà vẫn không làm.” Em tiếp theo nói: “Đối với tranh của thầy Khổng tử mà không cung kính là tâm xấu.” Bởi vì lớp

học của các em có treo bức tranh của Khổng tử, ví dụ nói hôm nay đi dạo công viên ngoại thành, lúc trở về vừa bước vào cửa phải nói với Khổng lão phu tử rằng: “Thưa Khổng lão phu tử, con về rồi ạ!” Đây là thực hành câu “thờ người mất, như lúc sống”.

Ở Hải Khẩu có một em nhỏ, đúng lúc có lần ở Hải Khẩu tiến hành diễn tập phòng không, để cho con trẻ hiểu được lúc diễn tập phòng không thì nên chuẩn bị những gì. Kết quả giáo viên cũng nhân cơ hội này để giáo dục các em, nên đã nói với các em: “Vào lúc này các em nên chọn một số đồ cần dùng ngay lập tức, các em không được mang quá nhiều.” Tiếp đó gợi ý [cho các em]: “Có thể các em sẽ khát nước, nên phải mang một ít nước.” Thấy những đồ dùng mà mỗi em mang theo đều không giống nhau, những đứa bé trong lòng không có cảm giác an toàn thì mang theo một đồng hồ. Trong đó có một em không mang theo gì cả, chỉ chạy đến mở ngăn bàn, lấy ra một bức tranh vẽ, đã được đóng khung, đó là bức ảnh của Khổng tử, sau đó em nói với giáo viên của mình rằng: “Thưa thầy, cái này cần phải mang theo!” Giáo viên của em rơi nước mắt ngay tại đó. Ngay lúc nguy cấp như vậy, mà ý niệm đầu tiên của em là nghĩ đến bức ảnh của Khổng lão phu tử, đứa trẻ như vậy, sau này khi đối mặt với những chuyển biến trong cuộc đời thì tin rằng em chắc chắn sẽ đề khởi được những lời dạy bảo của Khổng phu tử.

Em tiếp theo nói: “Tâm sợ chịu khổ là tâm xấu.” Bởi vì giáo viên của các em mỗi tuần [đều dạy] cho các em một câu dạy bảo, trong đó có đề cập đến: “Sợ chịu khổ thì chịu khổ cả đời, không sợ chịu khổ thì chịu khổ một hồi.” Bởi vì nhân lúc còn nhỏ, còn trẻ cố gắng nỗ lực, đến lúc về già có thể hưởng được phước báo. Em tiếp theo nói: “Bên ngoài làm việc tốt, nhưng trong lòng nghĩ việc xấu là tâm xấu.” Chúng biết lời nói phải đi đôi với việc làm. Em tiếp theo nói: “Tâm bất hiếu với cha mẹ là tâm xấu.” Tiếp theo: “Tâm phá hoại là tâm xấu.” Em tiếp theo nói: “Mẹ không biết mà nói mẹ ngốc là tâm xấu.” Em tiếp theo nói: “Không làm được Đệ Tử Quy là tâm xấu.” Em tiếp theo nói: “Vốn có thể làm được, nhưng cứ nghĩ làm không được là tâm xấu.” Vì vậy phải “không sợ khó”, phải “Thuần là người nào, ta là người nào, nếu có thể làm thì cũng được như vậy”. Em kế tiếp nói: “Điều mình không muốn mà làm cho người khác là tâm xấu.” Cho nên, từ câu trả lời này chúng ta có thể nhận thấy, nền tảng quốc văn của em này rất tốt. Những em này đã có thể thay phiên nhau giảng Đức Dục Khoa Bồn. Đừng xem thường ngộ tính của trẻ nhỏ, thật sự học văn ngôn văn không khó như [chúng ta] tưởng tượng. Tiết học sau, tôi sẽ chia sẻ tâm đắc học văn ngôn văn với mọi người.

Đứa trẻ này, có một hôm mẹ em nói với em: “Học tập cũng giống như chèo thuyền ngược dòng, không tiến ắt lùi.” Em này suy nghĩ một lúc, liền nói: “Mẹ ơi! Con hiểu rồi, việc học tập như lái xe lên dốc, không tiến ắt lùi.” Vì vậy, em ấy đã thể hội được một số đạo lý trong cuộc sống. Em tiếp theo nói: “Lớn tiếng ồn ào làm phiền người khác là tâm xấu.” Em cuối cùng nói: “Nếu che giấu, lừa dối thêm là tâm xấu.” Từ cách nhìn của các em đối với tâm tốt, tâm xấu thì có thể thể hội được trong tâm của các em đều có thước đo thiện ác, đúng sai. Đợi các em huân tập như vậy từ ba đến năm năm, tôi tin rằng nền tảng sẽ được vững chắc, những người làm cha mẹ như chúng ta mới thực sự có thể gôi cao đầu mà ngủ. Chúng ta phải biết tính toán tỷ suất hoàn vốn cho cuộc đời của chúng ta.

Câu kinh văn tiếp theo: “Chuyện tà xấu, tuyệt chớ hỏi.” Câu này chính là chỉ những việc xấu xa, hạ lưu thì không nên hỏi đến, như vậy sẽ ô nhiễm tâm linh của chính mình. Vì vậy, những người mà con cái tiếp xúc, hoàn cảnh mà con cái tiếp xúc, thậm chí tiếp xúc truyền hình, chúng ta đều phải tương đối cẩn thận; bởi vì cha mẹ là hai người giáo viên rất quan trọng trước khi con cái trưởng thành, hai vị Bồ-tát; phải cố gắng bảo vệ chúng, đừng để chúng bị ô nhiễm. Sau khi bị ô nhiễm, nếu muốn loại bỏ thì phải tốn càng nhiều thời gian và tinh lực. Vì vậy phải thận trọng lúc ban đầu, ngăn chặn khi chưa xảy ra, điều này rất quan trọng.

Hiện nay không chỉ người lớn chạy theo trào lưu, mà trẻ con có chạy theo trào lưu không? Bộ phim ăn khách nhất hiện nay là gì? Có phải rất nhiều phim kinh dị không? Quay phim đó rất đáng sợ, trẻ em cũng đi xem, sau khi xem xong, đến nửa đêm thì như thế nào? Cho nên bạn xem con người ăn no, rồi lại làm nhiều việc không giúp ích gì cho cuộc đời, còn tự ngược đãi bản thân nữa, đây gọi là bỏ tiền tìm cái khổ. Vì vậy, con người hiện nay trải qua cuộc sống không phải của con người. Cho nên ngay cả sở thích của con cái thì chúng ta cũng phải hướng dẫn cho phù hợp, thậm chí còn phải chủ động dẫn dắt. Khi bạn để cho con cái tham gia những hoạt động vui chơi giải trí đều là rất lành mạnh, giúp ích cho thân tâm thì lâu dần, chúng tự nhiên sẽ vui vẻ tiếp nhận. Thí dụ như đi leo núi, đi cắm trại, cho chúng một số sinh hoạt, cho chúng một số rèn luyện, đây đều là tương đối tốt. Thông qua những hoạt động vui chơi bổ ích này, tâm yêu thương của con trẻ đối với thiên nhiên, rèn luyện ý chí đối với con trẻ đều có thể tích lũy, trưởng thành từng chút một trong những hoạt động vui chơi giải trí này. Vì vậy, chúng ta trước tiên vẫn phải dẫn dắt con cái đi theo phương hướng đúng đắn. Chúng ta cùng đọc đoạn kinh văn tiếp theo:

Sắp vào cửa, hỏi có ai. Sắp vào nhà, cất tiếng lớn. Người hỏi ai, phải nói tên, đáp ta tôi, không rõ ràng. Dùng đồ người, cần mượn rõ, nếu không hỏi, tức là trộm. Mượn đồ người, trả đúng hẹn, sau cần gấp, mượn không khó.

“Sắp vào cửa, hỏi có ai.” Chúng ta muốn đi vào phòng của người khác thì trước tiên nhất định phải gõ cửa, nếu bạn tự tiện đi vào thì rất vô lễ với người khác, vì vậy trước tiên phải gõ cửa ba cái. Trong phim Hàn Quốc, chúng ta cũng thấy được, họ không gõ cửa mà trước tiên họ sẽ đứng ở ngoài cửa. Ví dụ như, trong phòng là cấp trên của họ, họ sẽ nói: “Đồ Phòng đại nhân! Tôi là Sang-ok đây!” Trước tiên đứng ở bên ngoài [thông báo] cho người bên trong biết. Nếu như người bên trong đang bận thì họ sẽ nói: “Anh đợi một chút!” Nếu như không bận việc thì nói: “Được. Anh vào đi!” Vì vậy, lễ phép là khoảng cách tốt đẹp nhất giữa người với người, khi tiếp xúc với nhau sẽ vô cùng thoải mái, sẽ không cảm thấy đường đột. Đây là động tác cần phải làm trước khi tiến vào phòng người khác.

Vậy chúng ta mở rộng câu này ra một chút, chúng ta đến nhà của người khác làm khách, “sắp vào cửa”, sắp vào nhà của người khác, “hỏi có ai”, trước tiên có thể hỏi thăm thử xem trong gia đình họ có những người thân nào đang sống cùng họ. Khi chúng ta đều biết rõ, ví dụ như họ sống với cha mẹ, còn có chị gái. Giữa bạn bè với nhau đều sẽ nói chuyện về tình hình gia đình của mình. Khi chúng ta tiến thêm một bước tìm hiểu được, họ có chị gái đang làm việc ở đâu, khoảng thời gian trước đây mẹ của họ bị một trận cảm. Đúng lúc bạn nghe được những thông tin này, hoặc là mẹ của họ thích ăn gì, bạn nghe qua tai thì phải có lòng. Khi cơ hội chín muồi, nếu đến nhà họ thì lúc này bạn có thể mua một ít đồ mà mẹ họ thích ăn mang đến và nói: “Thưa bác, con nghe nói bác thích ăn quýt”, hay là thích ăn gì đó. Bạn xem, ấn tượng đầu tiên này sẽ như thế nào? Sẽ rất tốt.

Cho nên thưa các bạn, các bạn có biết làm thế nào để theo đuổi bạn gái chưa? Theo đuổi bạn gái không phải là theo đuổi một người, mà cần phải theo đuổi cái gì? Lời này đừng truyền ra bên ngoài, bởi vì cái gọi là môn đăng hộ đối, đích thực cũng đã tiết lộ ra rằng, kết hôn tuyệt đối không phải chuyện của hai người mà là của hai gia tộc, hai gia đình có thể hòa thuận. Hôn nhân không được cha mẹ chúc phúc, đa số sẽ không hạnh phúc. Hiện nay, rất nhiều người kết hôn trên thiệp cưới viết là: “Hôn lễ của hai chúng tôi sẽ được tổ chức vào ngày...”, “hai chúng tôi”, vậy ai lớn nhất? Từ trong lời văn có thể nhận ra được, thế hệ trẻ tuổi hiện nay của chúng ta thật không cung kính. Chuyện lớn như vậy, cũng không

biết ai là cha, ai là mẹ, trực tiếp viết “hai chúng tôi”. Vì vậy, người trẻ tuổi như chúng ta cần phải cố gắng suy xét lại mình. Thường [những ai] viết “hai chúng tôi” thì tỷ lệ thành công đều như thế nào? Hình như vui thì đến, còn nếu không vui thì sao? Vì vậy, cung kính rất quan trọng.

Chúng ta đến nhà bạn bè thì cũng nên “yêu ai yêu cả đường đi”, quan tâm đến người nhà của bạn bè, như vậy sẽ là một bầu hòa khí. Vì vậy, tôi kết bạn cũng có nguyên tắc như vậy, bởi khi bạn bè của bạn, cha mẹ họ thường nghe con cái của họ nhắc đến tên của bạn khi nói chuyện, thì cha mẹ của họ có thể nghĩ: “Người đó là người thế nào, vì sao con của mình thân thiết với người đó như vậy?” Họ có suy nghĩ không? Họ có lo lắng không? “Con mình thân với Thái Lễ Húc như vậy, nhờ Thái Lễ Húc là người xấu thì sẽ ra sao?” Vì vậy, chúng ta phải chủ động làm cho cha mẹ của bạn bè yên tâm, điều này rất quan trọng. Tôi có thái độ như vậy từ khi nào? Lúc tôi học trung học phổ thông. Tôi chơi rất thân với một người bạn, rất thân thiết, là bạn nam. Tôi học ở Trường trung học Cao Hùng, là nam sinh. Kết quả mẹ của bạn ấy rất lo lắng. Bởi vì lúc đó nghe nói đã có tình hình đồng tính luyến ái, nên mẹ của bạn tôi rất lo lắng là con của họ liệu có thân quá mức với tôi không. Từ sự việc này tôi nhận thức được, đích thực là kết bạn không chỉ thân với bạn của mình, mà còn phải thân với người trong nhà của bạn nữa.

Ở Đại Lục tôi có hai người bạn rất thân, họ là vợ chồng. Có lần tôi muốn đến nhà họ, hẹn họ cùng đi phóng sinh. Kết quả tôi bèn nghĩ, bởi vì người trẻ tuổi chúng ta hiện nay kết bạn với nhau đều là người trẻ tuổi qua lại với nhau, rất ít tiếp xúc với cha mẹ của đối phương, tôi cảm thấy như vậy là không tốt. Cho nên tôi nghĩ có thể họ sẽ bởi vì tôi vẫn chưa lên nhà họ thì họ đã ở trước cổng chờ tôi đến là xuất phát. Thế nên, tôi rất nhanh trí, đã mua một giỏ táo, để làm gì vậy? Tôi mang giỏ táo đến thì họ không thể không để cho tôi vào nhà ngồi chơi. Suy nghĩ của tôi có gian không vậy? Chúng ta phải xem ý định là gì, nếu ý định này là lương thiện thì tốt. Đúng như dự đoán, khi tôi đến nhà họ, còn chưa lên nhà thì ba chiếc xe đạp đã được dẫn ra chuẩn bị xuất phát. Tôi nói: “Hiếm khi mới đến nhà hai người, không lên nhà sao được, nhất định phải vào chào hỏi cha mẹ của các bạn.” Vì vậy tôi cùng với hai vợ chồng người bạn lên lầu, lên lầu gặp cha mẹ của họ cũng rất thân thiết, ân cần hỏi han, nói chuyện khoảng ba đến năm phút thì hai bác nói: “Các con có việc bận thì đừng chậm trễ nữa, mau đi đi.” Thật sự hai bác đều rất khách sáo, hai bác rất biết suy nghĩ cho người khác. Vì vậy, ba người chúng tôi liền ra ngoài.

Tối hôm đó, bạn tôi gọi điện nói: “Cha mẹ mình muốn mời bạn ăn cơm” (mời tôi ăn cơm), hơn nữa còn đặc biệt chuẩn bị đồ chay cho tôi. Bởi vì năm, sáu năm trước tôi đã biết ăn chay rất tốt cho sức khỏe, nên liền ăn chay từ lúc đó. Vì vậy, bữa cơm đó toàn bộ đều là món chay, cùng họ ăn [bữa cơm chay này]. Người Trung Quốc nói: “Gặp nhau tình nghĩa sẽ thêm sâu đậm”, câu nói này rất có đạo lý. Vì vậy, ăn cùng nhau một bữa cơm, liền cảm thấy gần gũi hơn. Sau đó bạn tôi giới thiệu, tôi đang công tác ở *Trung tâm quốc học võ lòng*, vì vậy nghiên cứu tương đối nhiều về việc giáo dục trẻ em. Lúc đó mẹ của bạn tôi cũng đang trông con của em gái bạn tôi, bác ấy trông cháu gái ngoại. Bởi vì ông bà giữ cháu thì khó tránh khỏi việc nuông chiều cháu, nên hai người bạn tôi thường khuyên nhưng người mẹ không nghe, vì vậy hai người họ cũng cảm thấy khá tủi thân. Sau khi ăn cơm xong, mẹ bạn ấy nói chuyện với tôi về vấn đề giáo dục trẻ con, ví dụ như, tôi hỏi bác ấy khi gấp thức ăn thì trước tiên nên gấp cho ai trước. Bác ấy bỗng nhiên tỉnh ngộ: “Đúng rồi!” Tôi thảo luận với bác ấy rất nhiều quan niệm, thí dụ như phải ân uy đồng thời. Mỗi lần thảo luận về những quan niệm này, bác ấy thường nói: “Đúng, đúng rồi!” Bạn tôi ở bên cạnh liền nói: “Con đã nói với mẹ từ lâu rồi mà mẹ không nghe.” Anh ấy ở bên cạnh luôn nhắc lại câu nói này. Thưa các bạn, có nên xen vào câu nói này không? Không cần thiết. Lúc này yên lặng tốt hơn là lên tiếng. Bạn xen vào như vậy, mẹ bạn sẽ cảm thấy không thoải mái. Vì vậy, tâm của con người không nên quá nôn nóng, gọi là im lặng như sấm vang, đôi khi bạn im lặng, ngược lại mẹ bạn sẽ cảm thấy bạn không hề đơn giản.

Chúng tôi dùng bữa cơm đó rất vui vẻ, từ trong đó tôi cũng thể hội được, cần phải “đổi con để dạy”. Đổi con để dạy, có nghĩa là, ví dụ như con cái của bạn mỗi ngày đều đi theo bạn, có một số đạo lý chúng nghe rất quen thuộc, nên ngược lại sẽ không để ý. Nhưng khi người bạn rất thân của bạn cũng nhắc nhở chúng những đạo lý này thì lúc này chúng nhất định sẽ nói: “Thì ra không chỉ ba của con nói như vậy, mà chú cũng nói như vậy.” Thái độ này của chúng sẽ được cảm xuống. Vì vậy, bạn cần phải có một nhóm bạn tốt cùng nhau dạy dỗ con cái của bạn. Có một nhóm thầy tốt, bạn hiền như vậy thì bạn dạy dỗ con cái sẽ nhẹ nhàng hơn nhiều.

Cho nên ở Thâm Quyển chúng tôi cũng thường cùng với rất nhiều giáo viên cùng nhau lên lớp, cùng nhau giao lưu, con cái của họ cũng đến cùng học tập. Có một hôm, thầy Lý đã hỏi các em này, thầy nói: “Nếu các em có một trăm triệu thì các em muốn làm gì?” Có một em nói: “Em muốn làm bốn việc. Việc thứ nhất là em muốn xây một ngôi trường chuyên môn phổ biến giáo dục thánh

hiền Trung Quốc.”, đây là chí nguyện thứ nhất của em đó. Thưa các bạn, bạn từng nghe qua đứa trẻ nào có chí nguyện như vậy chưa? Vì vậy không phải đứa trẻ này ưu tú, mà nguyên nhân chủ yếu là do môi trường tốt. Ngoài cha mẹ ra, các bậc trưởng bối và bạn học mà chúng tiếp xúc đều có thái độ như vậy, đều có nhân sinh quan như vậy, nên tự nhiên nghe quen tai, nhìn quen mắt. Những đứa trẻ này thường là... Tôi dạy học ở Thâm Quyển, các em đều không vắng mặt buổi học nào. Bạn đừng thấy các em còn nhỏ, ngồi ở bên dưới, nghe rồi cười ha ha, mà sau đó chúng sẽ nói: “Chúng ta học tập thì nhất định phải lập chí làm thánh làm hiền.” Trong số đó có một em nói: “Nếu như không làm thánh làm hiền thì học để làm gì?” Vì vậy, bạn học thánh thì phải làm thánh. Cuộc đời cần phải có chí khí, bởi vì học thánh, làm thánh lại không cầu người. Tục ngữ nói: “Lên trời khó, cầu người khó”, học thánh lại không khó bằng lên trời, không khó bằng cầu người, đều có thể nắm chắc ở trong tay mình.

“Nguyện vọng thứ hai của em là muốn xây một bệnh viện, dành cho những người nghèo khổ, để những người bị bệnh có thể được chăm sóc tốt. Nguyện vọng thứ ba là em muốn làm một Đài truyền hình Đại Ái”. Bởi vì tôi đã mang bộ phim *Dắt tay nhau đến suốt đời* của Đài truyền hình Đại Ái đến Đại Lục cho các em xem, các em nhìn thấy Mã Văn Trọng hai chân đều đã bị tàn phế mà cả đời vẫn hết lòng làm công tác giáo dục, mở trường dạy học. Khi Mã Văn Trọng vừa bắt đầu làm, nếu bạn là bạn của anh ấy thì bạn sẽ nói với anh ấy như thế nào? Một người ngay cả việc đi đứng cũng không thuận tiện mà lại muốn làm giáo dục, mở trường dạy học sao? Bạn sẽ nói với anh ấy như thế nào? Vì vậy, một người có chí hướng tốt, thực sự có thể thực hành được, nỗ lực được chí hướng đó, thì ngoài cá nhân anh ấy phải có ý chí ra, bên cạnh của anh nhất định có người thân, bạn bè tốt ủng hộ anh ấy. Thầy Mã Văn Trọng có được một người cha rất tốt, không ngừng khuyến khích anh ấy phải đạt được lý tưởng của mình, sau đó anh cũng thực sự làm được.

Cho nên thầy Mã Văn Trọng cũng dùng trọn cuộc đời ấn chứng câu nói trong Trung Dung: “*Thành là khởi đầu và kết thúc của muôn việc.*” Sự thành bại của một việc nằm ở chỗ nào? Từ đầu đến cuối đều xoay quanh ở tâm chân thành. Nếu tâm không chân thành thì sao? Tâm của một người không chân thành thì cả cuộc đời chắc chắn không làm nên chuyện gì. “*Không thành thì không việc gì đạt*”, thưa các bạn, câu nói này là chân lý. Cho nên hiện nay bạn thấy được rất nhiều người không chân thành, nhưng họ đi xe sang, ở nhà lớn. Vậy có phải là chân lý không đúng không? Không phải vậy. Bởi vì có thể là cha của họ, ông của

họ thế nào? Đã để lại một số của cải cho họ. Nhưng sau khi họ không chân thành thì phước phần của họ sẽ tổn hao từng chút một. Hơn nữa, thói sống xa xỉ này lại trực tiếp truyền lại cho con cháu của họ, cho nên sẽ rất nhanh chóng lui bại. Cho nên chúng ta nhìn sự việc thì cần phải nhìn đầu đuôi ngọn ngành, phải dùng trí tuệ. Chỉ có chân thành mới có thể đứng vững không lay động, cho nên “chí thành như thần”. Sau đó bởi vì Mã Văn Trọng có tình yêu đối với giáo dục trẻ nhỏ, nên vợ của anh đã ngồi xe lửa rất xa đến giúp đỡ anh, kết hôn với anh, càng ngày càng được nhiều người ủng hộ sự nghiệp này của anh ấy. Vì vậy, sự chân thành của một người có thể thức tỉnh chân tâm của mọi người.

Đứa trẻ này vì đã xem qua bộ phim *Dắt tay nhau đến suốt đời*, nên đặc biệt cảm thấy phải dùng Đài truyền hình Đại Ái, làm một đài truyền hình để phát những tiết mục hay có thể giáo hóa lòng người, cải thiện phong khí xã hội. Chúng ta không nên xem thường khả năng phán đoán của trẻ em, bởi vì chúng cũng đã từng nghe giáo thọ Thích Tịnh Không giảng: “Hiện tại muốn cứu xã hội này thì hai hạng người có khả năng nhất: Một là những người lãnh đạo quốc gia, hạng còn lại là giới truyền thông, bởi vì họ có thể phát những lời dạy bảo của thánh hiền đi khắp thế giới trong chớp mắt.” Cho nên ngay từ nhỏ, trẻ em đã tiếp nhận những lời dạy bảo này thì sẽ có thể luôn để ở trong lòng. Đây là nguyện vọng thứ ba. Nguyện vọng thứ tư của đứa trẻ này, em nói em muốn làm thầy Thái.

Các vị phụ huynh không nên quá vui mừng, nếu đây là con của bạn, bạn có vui không? Rất vui. Nhưng mẹ của em nghe xong, bởi vì mẹ của em đang đi diễn giảng bên ngoài, không có ở nhà, nên đã gọi điện thoại cho con trai của mình. Cô ấy nói: “Con à, con có những nguyện vọng này mẹ rất vui, nhưng mà những nguyện vọng này của con, không nhất thiết phải cần đến 100 triệu mới có thể làm được.” Thừa các bạn, sự nhạy bén của người mẹ này rất tốt. Cô ấy không mong muốn con mình chỉ phát nguyện suông, mà nguyện vọng nhất định phải bắt đầu thực hiện từ trong cuộc sống hiện tại, từ mỗi bước chân hiện tại. Nghe mẹ nói như vậy, nên đứa con bắt đầu suy nghĩ. Người mẹ nói tiếp với con: “Thầy Thái có 100 triệu không?” Cho nên chỉ cần chúng ta có học vấn tốt, có ý định tốt, cho dù không có 100 triệu, cũng có thể làm công việc cống hiến cho xã hội. Người mẹ này đã mang chí nguyện của con mình trở về thực tại, quay trở về hiện tại phải cố gắng hoàn thiện bản thân.

Cho nên con trẻ có được tâm thái như vậy, giá trị quan của cuộc đời như vậy, chủ yếu nhất chính là có môi trường tốt. Cho nên thừa các bạn, chúng ta có thể tìm một số thầy tốt, bạn hiền cùng chung chí hướng để thường xuyên cùng

nhau học tập, hoặc cùng nhau đi leo núi, để tình nghĩa hai bên càng sâu đậm, cũng là để thế hệ sau có sự giao lưu rất tốt, vậy thì sẽ hình thành một môi trường giáo hóa, cùng nhau giáo dục tốt thế hệ sau của chúng ta. Tin rằng bạn cũng sẽ cảm thấy tương đối nhẹ nhàng, thật sự không giống với việc chỉ hai vợ chồng bạn dạy con.

“Sắp vào nhà, cất tiếng lớn.” Buổi sáng chúng ta cũng nhắc tới điều này, bạn đến nhà của người khác, nếu không có người ở đó thì trước tiên nhất định phải hỏi lớn: “Có ai ở nhà không vậy?”, tuyệt đối không được đi vào dạo một vòng, điều này cần phải cẩn thận. Nếu không tới lúc đó trong nhà người ta mất đồ, mà họ về nhà, đúng lúc nhìn thấy bạn như vậy, tới lúc đó bạn có một trăm cái miệng cũng chẳng thể biện bạch được, vậy thì phiền phức. Đời người phải hết sức chú trọng đến danh tiết của mình, còn có uy tín và danh dự, không thể vì một chút không cẩn thận mà bị vết nhơ, vậy thì không tốt.

“Người hỏi ai, phải nói tên, đáp ta tôi, không rõ ràng.” Câu này nghĩa là khi nói chuyện với người khác, thí dụ như gọi điện thoại, nhắc điện thoại lên phải nói: “Chào anh! Tôi tên là gì gì đó...”, tôi tên là Thái Lễ Húc. Như vậy người ta liền biết là bạn gọi đến. Hiện nay có khi nghe điện thoại thế này: “A lô! Xin hỏi anh là ai vậy?” [Thì người bên kia trả lời]: “Là tôi đây! Anh không biết à? Anh quên tôi rồi sao?” Chúng ta có thể là đang bận việc, mà phải ở đó nói nhăng nói cuội với họ, trong lòng cũng rất căng thẳng, suy nghĩ hết nửa ngày mà thật sự không nghĩ ra ai, như vậy thì rất thất lễ. Khi chúng ta gọi điện thoại đến phải nói: “Chào anh! Tôi là Lễ Húc đây. Bây giờ tôi nói chuyện với anh có tiện không?” Luôn nghĩ cho đối phương thì sẽ khiến cho đối phương cảm thấy rất thoải mái. Vì vậy, điều này cũng phải dạy cho con trẻ, thí dụ như con trẻ bấm chuông cửa, người trong nhà hỏi: “Là ai vậy?” [Nếu trả lời] “là con đây” thì người ta làm sao biết được “con” là ai? Vì vậy “đáp ta tôi, không rõ ràng”, những điều nhỏ nhất này đều cần phải nhắc nhở thêm.

“Dùng đồ người, cần mượn rõ, nếu không hỏi, tức là trộm.” Khi bạn chưa dạy cho con trẻ thì chúng chưa phân biệt rõ ràng đúng sai, thiện ác. Có khi chúng cảm thấy món đồ này rất đẹp, chúng thuận tay cầm lên xem một chút. Do đó, chúng ta phải kịp thời dạy chúng câu kinh văn này. Có hai chị em họ, một hôm người chị mắng em gái, sau khi bị mắng xong thì em gái rất tủi thân nên ở đó khóc, vừa khóc vừa tới nhà bếp tìm mẹ, rồi nói với mẹ rằng: “Mẹ ơi! Chị mắng con.” Thừa các bạn, cần xử lý như thế nào? Bạn không thể không tìm hiểu rõ ràng gì cả, liền gọi người chị lại hỏi: “Sao con mắng em vậy?” Phàm việc gì cũng phải

phân rõ phải trái, trước tiên phải làm cho rõ ràng đúng sai, không thể nói đùa lớn là không đúng, lớn thì phải nhường nhỏ. Câu nói này đúng không? Không hoàn toàn đúng, trước tiên vẫn phải phán đoán đúng sai. Kết quả người mẹ này cũng không vội vã, vừa nấu ăn vừa hỏi đứa con: “Thế vì sao chị lại mắng con?” Đứa con trả lời: “Vì con đã lấy đồ chơi của chị mà không nói với chị, nên chị ấy mắng con.” Người mẹ này tiếp tục nói, bởi vì đứa trẻ này đã đọc qua Đệ Tử Quy nên người mẹ tiếp tục nói: “Dùng đồ người”, bé gái liền nói “cần mượn rõ”. “Nếu không hỏi”, “tức là trộm”. Vừa nói xong chữ “trộm” thì bé liền bắt đầu khóc: “Con không muốn làm kẻ trộm.” Có một điểm rất quan trọng là cần phải có ngôn ngữ chung, tiêu chuẩn làm người chung, như vậy bạn sẽ rất dễ trò chuyện với con cái. Tức là các con đã học thuộc Đệ Tử Quy, cho nên bạn vừa trích dẫn, lại có tình huống giống như vậy, thì câu đó bé gái sẽ nhớ được bao lâu? Bạn xem, hai, ba tuổi thì nhớ được cả đời, cả đời bé sẽ được lợi ích rất lớn.

Vì vậy chúng ta cần phải dạy con cái “dùng đồ người, cần mượn rõ”, đương nhiên người lớn chúng ta cũng phải làm được. Cho nên buổi học trước cũng đề cập đến một công ty ngoại thương ở Đại Lục, có rất nhiều người đến xin việc, nhưng đã bị loại hơn một nửa, chỉ còn lại vài người vào thi vòng hai. Kết quả ông chủ công ty nói: “Tạm thời tôi có việc, 10 phút sau tôi sẽ quay lại.” Kết quả vừa đi ra ngoài thì những người trẻ tuổi vừa qua được vòng sơ khảo bắt đầu mở những tài liệu này xem, “dùng đồ người” thì như thế nào? “Cần mượn rõ, nếu không hỏi, tức là trộm”, sau đó thì toàn bộ những người này đều không được tuyển dụng. Kết quả những người trẻ tuổi đó nói: “Từ nhỏ chẳng có ai dạy cho chúng tôi”, cho nên họ cũng rất oan uổng, bởi vì họ chưa được học điều gì? Cho nên chúng ta có trách nhiệm truyền đạt lời dạy bảo của thánh hiền cho họ.

Hơn nữa, khi chúng ta muốn dùng đồ của người khác, bạn cũng không thể, ví dụ như cầm cây bút lên rồi hỏi: “Tôi mượn cây bút này được không?” Nói không chừng cây bút đó là bạn trai của cô ấy tặng cho cô ấy, chỉ có một mình cô ấy dùng, vậy mà bạn đã cầm đồ của người ta trên tay rồi, có đúng không? Vậy cô ấy đành phải nói: “Được!” Cho nên mượn đồ vật không nên mượn như vậy, mượn đồ của người khác thì phải đích thân người ta lấy đưa cho bạn, như vậy mới đúng phép. “Có thể cho tôi mượn một cây bút không?” Họ thích cho bạn mượn cây bút nào thì để chủ nhân tự mình đi lấy. Vì vậy, đối với những điểm nhỏ nhất này, chúng ta cũng phải giữ tâm biết suy nghĩ cho người khác. Đây là “dùng đồ người, cần mượn rõ, nếu không hỏi, tức là trộm”. Tiết học hôm nay của chúng ta tới đây thôi, cảm ơn mọi người!